

Brüssel, 13. juuli 2020
REV1 – Asendab 8. veebruari 2018. aasta
teate

TEADE SIDUSRÜHMADALE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE JA ELI NORMID FINANTSINSTRUMENTIDE TURGUDE VALDKONNAS

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik¹. Väljaastumislepinguga² on ette nähtud ülemineku periood, mis lõpeb 31. detsembril 2020. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis³.

Ülemineku perioodi jooksul peavad EL ja Ühendkuningriik läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle. Ei ole aga kindel, kas uus partnerlusleping sõlmitakse ja jõustub ülemineku perioodi lõpus. Igal juhul hakkab uuel lepingul põhinev suhe olema väga erinev Ühendkuningriigi siseturul osalemisest⁴.

Ühtlasi saab Ühendkuningriigist pärast ülemineku perioodi lõppu ELi liikmesriikides rakendatava ja kohaldatava ELi õiguse seisukohast kolmas riik.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ning eeskätt ettevõtjatele ja finantsettevõtjatele meelde, milline on ülemineku perioodi lõpuga kaasnev õigusliku olukorra muutumine ja praktiline mõju nende tegevusele.

Soovitused sidusrühmadele

Investeeringusühingutel soovitatakse hoolikalt hinnata ülemineku perioodi lõppemise tagajärgi ja võtta asjakohased meetmed, näiteks tagada vajalike lubade olemasolu ning veenduda, et tehtud on võimaliku ümberpaigutamise, ettevõtte ümberkorraldamise ja lepingute kohandamise jaoks vajalikud toimingud.

¹ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping, ELT L29, 31.1.2020, lk 7 (edaspidi „väljaastumisleping“).

³ Võttes arvesse teatavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.

⁴ Eelkõige ei ole vabakaubanduslepinguga ette nähtud (kaupade ja teenuste valdkonnas) selliseid siseturu põhimõtteid nagu vastastikune tunnustamine.

Samuti peaksid investeerimisühingud oma klientidele ja lepingupartneritele nõuetekohaselt teada andma, kuidas mõjutab üleminekuperioodi lõppemine nende äritegevust ja lepingulisi suhteid ning milline mõju on kaasnevatel meetmetel, mida mõni ettevõtte on võtnud või kavatses võtta (näiteks üleeuroopalise tegevusloa andmise õiguse kaotamine, ettevõtte ümberkorraldamise mõju, muutused lepingutingimustes või klientide või lepingupartnerite lepingulistes ja seadusjärgsetes õigustes, sealhulgas õiguses muuta lepingutingimusi või tühistada lepinguid ja õiguses õiguskaitsevahenditele).

Valmis tuleks olla äritegevuse kohandamiseks ning investeerimisühingute ja nende klientide jaoks peaksid valmis olema investeerimisstrateegiad juhaks, kui üleminekuperioodi lõpuks ei ole samaväärsust kinnitatud⁵. Investeerimisühingute põhjalik valmistumine leevendab ühingute ja nende klientide individuaalset kokkupuudet võimalike mõjuritega üleminekuperioodi lõpus. Seepärast soovitatakse investeerimisühingutel tungivalt kasutada 31. detsembrini 2020 jäänud aega tagamaks, et nad on võtnud kõik vajalikud meetmed, et olla valmis Ühendkuningriigi väljaastumiseks ja üleminekuperioodi lõppemiseks.

NB! Käesolevas teates ei käsitleta järgmisi küsimusi:

- – õiguse ja kohtualluvuse konflikte käsitlevad ELi normid („õiguslane koostöö tsiviil- ja kaubandusajades“);
- – ELi äriühinguõigus;
- – isikuandmete kaitse alased ELi õigusnormid.

Nende aspektide kohta on koostamisel või avaldatud muud teated⁶.

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam finantsinstrumentide turgude direktiivi raamistikku ELi õigusnorme investeerimisteenuste ja -tegevuste kohta⁷. Sellel on eelkõige alljärgnevad tagajärjed.

1. TEGEVUSLOAD

- Üleminekuperioodi lõpus ei saa Ühendkuningriigis asutatud ja Ühendkuningriigi pädevalt asutuselt loa saanud üksused (edaspidi „Ühendkuningriigi investeerimisühingud“) enam liidus MiFIDi kohaste investeerimisteenuste ja -tegevuste⁸ puhul tugineda MiFIDist tulenevale tegevusloale⁹ (st nad kaotavad ELi

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määruse (EL) nr 600/2014 (finantsinstrumentide turgude kohta) artiklid 23, 28 ja 47 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 84).

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_et.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349) (MiFID 2) ja finantsinstrumentide turgude määrus.

⁸ MiFID 2 I lisas on loetletud MiFIDiga hõlmatud teenused, tegevused ja finantsinstrumendid.

tegevusloa) ja neist saavad kolmanda riigi ühingud See tähendab, et nendel investeerimisühingutel ei ole praeguste tegevuslubade alusel edaspidi lubatud ELis teenuseid osutada¹⁰.

- ELi tütaretevõtjad (ELis asutatud juriidiliselt iseseisvad ettevõtjad, mis on Ühendkuningriigis asutatud või loa saanud ettevõtjate kontrolli all või nendega seotud) võivad jätkata tegevust ELi investeerimisühinguna, kui nad on mõnes ELi liikmesriigis saanud MiFIDI kohase tegevusloa. Nagu kõik ELis loa saanud MiFIDI kohased ühingud, peavad ka need ühingud vastama MiFIDI (mh sisuliste) nõuetele (sh seoses juhtimise, tegevuse edasiandmise või kolmandates riikides asuvate filiaalide kaudu teenuste ELis osutamisega)¹¹. Pädevad asutused käsitlevad MiFIDI kohases hindamises ka selliste ühingute ärimudelit ja struktuuri (sh seoseid kolmandate riikide üksustega) (nt kvalifitseeruvad aktsionärid, konsolideerimisgrupi ärimudel/struktuur, võimalik (usaldatavusnõuete alusel) konsolideeritud järelevalve või selle puudumine vms).
- Ühendkuningriigi investeerimisühingute ELis asuvatest filiaalidest saavad kolmandate riikide investeerimisühingute filiaalid ja need peavad vastama filiaali asutamiskohaks olevas liikmesriigis kohaldatavatele riiklikele nõuetele või kui see on kohaldatav, MiFID 2 artiklites 39–41 sätestatud korrale. Teenuste osutamine/tegevus piirdub selle liikmesriigi territooriumiga.
- Kauplemiskohas või täitmiskohas tegutsevad Ühendkuningriigi turukorraldajad/investeerimisühingud ei saa enam MiFIDI kohasele tegevusloale tugineda¹². Seega ei ole Ühendkuningriigis asuvad reguleeritud turud, mitmepoolsed kauplemissüsteemid ega kliendi korralduste süsteemsed täitjad enam lubatud kauplemiskohad, kus kaubelda aktsiatega, mille suhtes kohaldatakse MiFIRi järgset

⁹ MiFID 2 artikkel 5. Investeerimisteenusel ja -tegevusi võivad pakkuda ka direktiivi 2013/36/EL alusel tegevusloa saanud krediidasutused. Enne direktiivi 2013/36/EL alusel tegevusloa andmist peaksid asjaomased pädevad asutused kontrollima nende vastavust asjakohastele MiFIDI sätetele.

¹⁰ MiFIDist tulenevale tegevusloale saavad seega tugineda üksnes ELis asutatud investeerimisühingud, kui nad on kooskõlas tegevusloa- ja sisuliste nõuetega hankinud MiFIDI raamistiku kohase tegevusloa. Vt ka Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) arvamuse „Ühendkuningriigi ELi lahkumisega seotud järelevalvealase käsitluse toetamise üldpõhimõtted“ (https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-110-433_general_principles_to_support_supervisory_convergence_in_the_context_of_the_uk_withdrawing_from_the_eu.pdf) ning ESMA „Arvamuse Ühendkuningriigi ELi lahkumisega seotud järelevalvealase käsitluse toetamise kohta investeerimisühingute valdkonnas“ (<https://www.esma.europa.eu/document/opinion-support-supervisory-convergence-in-area-investment-firms-in-context-united-kingdom>).

¹¹ Vt ka eespool ESMA arvamused ja täpsustused asjasse puutuvates küsimustes ja eelkõige seoses fiktiivsete äriühingute tekke ohtudega, kui ELi klientidele osutatavate ülesannete täitmiseks / osutatavateks teenusteks kasutatakse tegevuse edasiandmist või kolmandates riikides asuvaid filiaale. Kolmandates riikides asuvate filiaalide kasutamiseks peavad olema objektiivsed põhjused, mis seonduvad teenuste osutamisega kolmanda riigi jurisdiktsioonis, ning selle tulemusel ei või tekkida olukord, et sellised kolmandates riikides asuvad filiaalid osutavad ELi klientidele põhiülesandeid või teenuseid.

¹² Vt MiFID II artiklid 5 ja 44. Vt ka ESMA arvamuse järelturgude kohta Ühendkuningriigi ELi lahkumise kontekstis (https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma70-154-270_opinion_to_support_supervisory_convergence_in_the_area_of_secondary_markets_in_the_context_of_the_united_kingdom_withdrawing_from_the_european_union.pdf).

aktsiate kohustusliku kauplemiskoha nõuet; ELi vastaspoolled ei saa nendel platvormidel enam kaubelda aktsiatega, millele kehtib aktsiate kohustusliku kauplemiskoha nõue.¹³ Samamoodi ei ole Ühendkuningriigis asuvad reguleeritud turud, mitmepoolsed kauplemissüsteemid ega kliendi korralduste süsteemsed täitjad enam lubatud kauplemiskohad MiFIRi järgse tuletisinstrumentide kohustusliku kauplemiskoha¹⁴ mõistes ja ELi vastaspoolled ei saa nendel platvormidel enam kaubelda. Komisjonil on õigus tunnistada kolmanda riigi kauplemiskohad aktsiate ja tuletisinstrumentide suhtes ELis kehtiva kohustusliku kauplemiskoha nõude seisukohast samaväärseks¹⁵. Kuna Ühendkuningriigi samaväärsuse hindamine neis valdkondades on pooleli, ei ole praegu olemas lõplikku hinnangut. Seega tuleb kõiki sidusrühmi teavitada ja nad peavad olema valmis juhuks, kui Ühendkuningriigi kauplemiskohtades ei saa enam kaubelda aktsiate ja tuletisinstrumentidega, mille suhtes kehtib ELis kohustusliku kauplemiskoha nõue. Mõlemal juhul peavad ELi vastaspoolled oma kauplemissüsteemi ümber hindama, et nad ka edaspidi MiFIDI raamistiku nõuetele vastaksid.

- Üleminekuajaperioodi lõpp mõjutab ka MiFID 2 I lisa C jao punktis 6 sätestatud erandit (MiFID II energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määruse erand). Et tuletislepingut ei käsitataks finantsinstrumendina, peab see vastama kolmele tingimusele: i) tegemist peab olema energia hulgimüügitootega, ii) sellega kauplemine peab toimuma organiseeritud kauplemissüsteemis ning iii) arveldamine peab toimuma natuuras. Üleminekuajaperioodi lõpp mõjutab esimest kaht tingimust. Eeskätt ei vasta energia hulgimüügitooted enam MiFID 2 energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määruse erandi tingimustele, kui sellega ei kaubelda ELi organiseeritud kauplemissüsteemis¹⁶.
- Ühendkuningriigi kauplemiskohad ja kesksed vastaspoolled¹⁷ ei saa enam avatud ja mittediskrimineerivat ligipääsu ELi kauplemiskohtadele ja ELi kesksetele vastaspooltele ega vastavatele ELi võrdlusalustele.

2. LEPINGUD

- Samuti võib MiFIDI kohasest tegevusloast ilmajäämine mõjutada suhteid ELi klientide/vastaspooltega ja Ühendkuningriigis asutatud ühingute suutlikkust jätkata juba sõlmitud lepingutest tulenevate kohustuste täitmist¹⁸. MiFIDI¹⁹ raames peavad

¹³ Vt MiFIRi artikkel 23 (kohustusliku kauplemiskoha nõude kohta).

¹⁴ Vt MiFIRi artikkel 28. Tuletisinstrumendid, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku kauplemiskoha nõuet, hõlmavad euro, dollari ja euroala intressimäära vahetustehinguid kõige tavapärasemate viitkehtivusaegadega, samuti indeksipõhised krediidiriski ülekandetehingud (komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2017/2417).

¹⁵ Vt MiFIRi artiklid 23 ja 28.

¹⁶ Vt ka ESMA avalik teadaanne selle kohta, kuidas mõjutab Brexit MiFID 2 / MiFIRit ja võrdlusaluste määrust, https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma70-155-7253_public_statement_mifidii_bmr_provisions_under_a_no_deal_brexit.pdf.

¹⁷ MiFIRi artiklid 35, 36, 37, 38.

¹⁸ Seejuures tuleb arvesse võtta liikmesriigi õigusnorme.

¹⁹ MiFID 2 artikli 16 lõige 4.

ühingud võtma meetmeid, et tagada investeerimisteenuste ja -tegevuse järjepidevus. Selleks peaksid ühingud hindama üleminekuperioodi lõppemise mõju oma tegevusele ning analüüsima ja leevendama nõuete täitmise seotud riske.

Näiteks ei saa kliendid enam Ühendkuningriigis asutatud ühingute kaudu otsest elektroonilist juurdepääsu ELis asutatud kauplemiskohtadele. Lisaks muutuvad Ühendkuningriigis asutatud eurofondid kolmandate riikide AIFideks ja ELis asutatud investeerimisühingutel ei pruugi enam olla võimalik neid oma klientidele turustada, kui ei ole täidetud asjakohased alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate direktiivi sätteid.

3. MUUD ASPEKTID

- Teatavate tööülesannete edasiandmine Ühendkuningriigi teenuseosutajatele võib toimuda üksnes kooskõlas MiFIDI asjakohaste nõuetega²⁰. Eelkõige on portfelli valitsemise seotud ülesannete edasiandmine Ühendkuningriigi üksustele lubatud üksnes juhul, kui täidetud on delegeeritud määruse (EL) 2017/565 artiklis 32 sätestatud tingimused, sh nõue, et riiklikud pädevad asutused ja Ühendkuningriigi pädevad asutused on sõlminud koostöökokkulepped. Lisaks on ESMA avaldanud arvamused, milles täpsustati konkreetseid asjasse puutuvaid küsimusi ja eelkõige fiktiivsete äriühingute tekke ohtu, kui ELi klientidele osutatavate ülesannete täitmiseks / osutatavateks teenusteks kasutatakse tegevuse edasiandmist või kolmandates riikides asuvaid filiaale²¹.
- MiFIDI kohaseid teabe klientidele avaldamise kohustusi arvestades nõutakse, et investeerimisteenuseid osutavad äriühingud esitaksid klientidele või potentsiaalsetele klientidele aegsasti ja igal juhul enne klientide sidumist mis tahes lepinguga täpse teabe selle kohta, kuidas võib üleminekuperioodi lõpp mõjutada teenuste osutamist ja investorite õigusi, sh asjaolu, et äriühing jääb varsti MiFIDI kohasest tegevusloast ilma²². Samuti peavad investeerimisteenuseid osutavad ühingud teatama klientidele aegsasti mis tahes olulistest muudatustest juba esitatud teabes, sh olulistest muudatustest ühingu olukorras ja sellest tulenevatest tagajärgedest lepingutele²³.
- MiFID 2 artikli 59 kohaselt on aruandlusteenuste²⁴ pakkumiseks vaja päritoluliikmesriigi pädeva asutuse tegevusluba. Ühendkuningriigis asutatud

²⁰ Vt MiFID 2 artikli 16 lõige 5 ja täpsemalt komisjoni 25. aprilli 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/565, millega täiendatakse direktiivi 2014/65/EL seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega (ELT L 87, 31.3.2017, lk 1.)

²¹ ESMA arvamus „Ühendkuningriigi EList lahkumisega seotud järelevalvealase käsitluse toetamise üldpõhimõtted“ (31. mai 2017) (https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-110-433_general_principles_to_support_supervisory_convergence_in_the_context_of_the_uk_withdrawin_g_from_the_eu.pdf) ning ESMA „Arvamus Ühendkuningriigi EList lahkumisega seotud järelevalvealase käsitluse toetamise kohta investeerimisühingute valdkonnas“ (13. juuli 2017) (<https://www.esma.europa.eu/document/opinion-support-supervisory-convergence-in-area-investment-firms-in-context-united-kingdom>).

²² Delegeeritud määruse (EL) 2017/565 artiklid 44 ja 46.

²³ Delegeeritud määruse (EL) 2017/565 artikkel 46.

²⁴ Vt MiFID 2 I lisa D jagu.

aruandlusteenuste pakkujad, kes ei ole saanud ELis asutatud pädevalt asutuselt MiFIDI kohast tegevusluba, peavad lõpetama ELi turgude teenindamise.

Üldist teavet investeerimisteenuseid ja -tegevusi käsitleva MiFIDI raamistiku kohta leiab finantsturgude teemaliselt komisjoni veebilehelt https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-markets_et. Vajaduse korral lisatakse sellele veebilehele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon
Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraat